

Okul Öncesi Din ve Ahlâk Eğitimi

Dr. Zeynep Nezahat CİHANDİDE

**OKUL ÖNCESİ
DİN VE AHLÂK EĞİTİMİ**

Değerler Eğitimi Merkezi

© Eserin her türlü basım hakkı anlaşmalı olarak
Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları'na aittir.

Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları bir Ensar Neşriyat organizasyonudur.

ISBN : 975-6324-01-5

Sertifika No: 12027

Kitabın Adı

Okul Öncesi Din ve Ahlâk Eğitimi

Yazarı

Pedagog Dr. Zeynep Nezahat CİHANDİDE

Yayına Hazırlayan

Hüseyin Kader

Kapak - Sayfa Tasarımı

Nuray Yüksel

Baskı-Cilt

Esen Ofset

Ziya Gökalp Mah. İkitelli O.S.B. Atatürk Bulvarı

No.: 50/G 34490 Başakşehir - İstanbul

Sertifika No: 12676

Tel: 0212 549 25 68 (Pbx)

2. Basım

Mart 2014 / 2.000 adet basılmıştır.

İletişim

Ensar Neşriyat Tic. A.Ş.

Oruçreis Mahallesi 12. Sokak No: 40/42 Esenler/ İstanbul

Tel: (0212) 491 19 03 - 04 Faks: (0212) 438 42 04

www.ensarneyriyat.com.tr ensar@ensarneyriyat.com.tr

OKUL ÖNCESİ DİN VE AHLÂK EĞİTİMİ

Pedagog Dr.
Zeynep Nezahat CİHANDİDE

İstanbul 2014

Pedagog Dr. Zeynep Nezahat CİHANDİDE

Zeynep Nezahat Özeri Cihandide, 17 Aralık 1966'da Üsküdar'da doğdu. İlkokulu Üsküdar'da bitirdi. Orta okulu Kadıköy İmam-Hatip Lisesi'nde, liseyi Üsküdar İmam-Hatip Lisesi 'nde bitirdi. 1985 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nü kazandı. 1989 yılında bu bölümden mezun oldu. 1989-1991 yılları arasında özel bir anaokulunda idarecilik yaptı. 1991 yılında Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı'nın Din Eğitimi Bilim Dalı'nda yüksek lisansa başladı. 1994 yılında Okul Öncesi Dönemde Ahlâk Gelişimi ve Eğitimi (Annenin Çocuk Yetiştirme Tutumlarının Beş Yaş Çocuğunun Adalet Gelişimine Etkisinin Araştırılması) konulu tezi ile mezun oldu. 1995 yılında aynı bölümde doktora başladı. 2001 yılında Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Din ve Ahlâk Eğitimi konulu tezi ile doktor ünvanını aldı. Özel okul öncesi eğitim kurumlarında idarecilik ve psikolojik danışmanlık yaptı. Halen özel eğitim ve rehabilitasyon merkezinde görev yapmaktadır. Evlidir.

Cihandide Nezahat, Zeynep

Okul Öncesi Din ve Ahlâk Eğitimi / Zeynep Nezahat

Cihandide.- -

İstanbul: DEM Yayınları, 2013

279 s.; 19 cm.

ISBN: 975-6324-01-5

1. İslam dini_Eğitim ve Öğretim 2. İslam ahlâkı

297.7 DC 20

Biricik annem Feride Özeri
ve
Biricik babam Necati Özeri'ye

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	11
ÖNSÖZ	13
TABLolar LİSTESİ	14
GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM ÜÇ-ALTI YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

I. ÜÇ YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	23
1. Genel Özellikleri	23
2. Motor Gelişim	24
3. Dil Gelişimi	26
4. Duygusal Gelişim	27
5. Sosyal Gelişim	29
II. DÖRT YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	30
1. Genel Özellikleri	30
2. Motor Gelişim	31
3. Dil Gelişimi	33
4. Duygusal Gelişim	34
5. Sosyal Gelişim	35
III. BEŞ YAŞ ÇOCUĞUNUN GELİŞİM ÖZELLİKLERİ	37
1. Genel Özellikleri	37
2. Motor Gelişim	38
3. Dil Gelişimi	40
4. Duygusal Gelişim	41
5. Sosyal Gelişim	43

IV. ÜÇ-ALTI YAŞ ÇOCUĞUNUN BİLİŞSEL GELİŞİMİ	45
1. Benmerkezcilik	49
2. Korunum İlkesi	50
3. Tersine Çevrilemezlik	52
4. Bütünleşme	52
5. Bitiştirme	53
6. Özelden Özele Akıl Yürütme	54
V. ÜÇ-ALTI YAŞ ÇOCUĞUNUN DİN GELİŞİMİ	58
1. Din Duygusu	58
2. Allah Tasavvuru.....	67
3. Dinî Mensubiyet	71
4. Dua	72
5. Ölüm.....	74
VI. ÜÇ-ALTI YAŞ ÇOCUĞUNUN AHLÂK GELİŞİMİ	76
1. Psikanalitik Kurama Göre Ahlâk Gelişimi	77
2. Sosyal Öğrenme Kuramına Göre Ahlâk Gelişimi	77
3. Bilişsel Gelişim Kuramına Göre Ahlâk Gelişimi	78

İKİNCİ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM VE PROGRAM

I. OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN MAHİYETİ	87
1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı	87
2. Okul Öncesi Eğitimin Önemi	88
3. Okul Öncesi Eğitimin Tarihçesi	91
A. Avrupa Eğitim Tarihinde Okul Öncesi Eğitimin Kuramsal ve Kurumsal Gelişimi	91
B. Türk Eğitim Tarihinde Okul Öncesi Eğitimin Kuramsal ve Kurumsal Gelişimi	100
4. Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	121
5. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitimin Amaçları	122
6. Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri	122

7. Okul Öncesi Eğitim Kurumu Çeşitleri	123
A. Kreş	123
B. Yuva	124
C. Anaokulu.....	124
D. Anasınıfı	124
8. Kuruluş Amaçlarına Göre Okul Öncesi Eğitim Kurumları Çeşitleri	125
A. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Olanlar	125
B. Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Olanlar	125
C. Çalışma Bakanlığı'na Bağlı Olanlar	126
D. Vakıf, Dernek ve Kooperatiflere Bağlı Olanlar	126
E. Üniversitelere Bağlı Olanlar	126
9. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Görevli Personel	126
A. Yönetici	127
B. Öğretmen	128
C. Yardımcı Öğretmen.....	129
D. Diğer Personel.....	129
II. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA PROGRAM.	130
1. Okul Öncesi Eğitim Programının Tanımı	130
2. Okul Öncesi Eğitimde Dikkat Edilecek Hususlar	132
3. Okul Öncesi Eğitimde Dikkate Alınması Gereken Eğitimsel Prensipler	134
4. Yıllık Program	138
5. Konu Analizi	138
6. Günlük Plan	139
7. Yıllık Program Örneği	140
8. Okul Öncesi Eğitim Programında Bulunan Etkinlikler ve Eğitim Durumları	155
9. Okul Öncesi Kurumlarda Uygulanan Günlük Etkinlik Programı Örneği	173
10. Günlük Eğitim Programı Örneği	175

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA DİN VE AHLÂK EĞİTİMİ

I. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE DİN EĞİTİMİ	187
II. OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE AHLÂK EĞİTİMİ	196
III. ALMANYA VE A.B.D.'DE OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA DİN VE AHLÂK EĞİTİMİ.....	204
A. Almanya'da Okul Öncesinde Din Eğitimi	205
a. Almanya'da Okul Öncesi Eğitim	206
b. Almanya'da Okul Öncesi Kurumlarda Din Eğitim ...	206
B. A.B.D.'de Okul Öncesinde Din Eğitimi.....	209
a. A.B.D.'de Okul Öncesi Eğitim	210
b. A.B.D.'de Okul Öncesi Kurumlarda Din Eğitimi	211
IV. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA DİN VE AHLÂK EĞİTİMİNE YÖNELİK TEKLİF EDİLEN PROGRAM ÖRNEĞİ	217
A. Din Eğitimine Yönelik Program Örnekleri	217
a. Allah Kavramı	217
b. Hz. Muhammed.....	227
c. Kur'an-ı Kerim	234
B. Ahlâk Eğitimine Yönelik Program Örnekleri.....	240
a. Saygı	240
b. Yardımlaşma	249
c. Dürüstlük	255
SONUÇ	262
KAYNAKÇA	269
İNDEKS	293

ÖNSÖZ

Bu araştırmada, okul öncesi dönemdeki çocuğun motor, dil, duygusal, sosyal, bilişsel, ahlâk ve din Gelişimleri, okul öncesi eğitim kurumları ve kurumlarda uygulanan program konuları ele alınmıştır. Elde edilen bilgiler ve yaşanılan tecrübelerle dayanılarak okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğun din ve ahlâk eğitimini amaçlayan program örnekleri geliştirilmiştir.

Bu çalışmamı yapmada hoşgörölü tutumu ile bana destek olan ve yardımlarını esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. Bayraktar Bayraklı'ya, bu çalışmanın tez konusu olarak tesbit edilmesini ve değerli görüşleriyle tezin şekillenmesini sağlayan hocam Prof. Dr. Ayla Oktay'a teşekkür ederim.

Bütün hayatım boyunca, ilkokuldan doktoranın sonuna kadar süren eğitimim esnasında bana emeği geçen tüm hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Ayrıca, yoğun çalışmalarının arasında özveri ile bana zaman ayırarak tezimin yazılmasına yardımcı olan kuzenim şerife Burka'ya, okul öncesi eğitim kurumlarında din ve ahlâk eğitimine yönelik programı hazırlarken fikirleriyle katkıda bulunan kuzenim ve meslektaşım Sevgi Yıldırım'a, çalışmamın her aşamasında bana yardımcı olan ve fikirleri ile yardım eden diğer arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Zeynep Nezahat Özeri olarak bu noktaya gelmemde bana destek olan bütün Özeri Ailesi'ne, özellikle hayatım boyunca yardımlarını esirgemeyen ve çalışmam esnasında büyük bir sabırla beni teşvik eden sevgili anne ve babama en içten dileklerle teşekkür ederim.

Başarı Allah'tandır.

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1 : Okul Önesi Dönerde Ahlâk Gelişimi Teorileri	82
Tablo 2 : Okul Önesi Eğitimin Genel Durumu	120
Tablo 3 : Çocuğun Din Eğitimindeki Etkenler	195
Tablo 4 : Okul Öncesi Dönerde Din Eğitimi	196